[Somut beş duyu ile algılanan demektir…]

Mehmet İşten

Somut beş duyu ile algılanan demektir, soyut ise beş duyu ile algılanamayan, yani zihnen algılanan. Bu hesaba göre damla, taş, çimen, koku somutken zor, iyi, doğru, beceri soyuttur. Ben buna ek olarak somut dediğimiz şeylerin evrende gerçekten cismani olarak "var olan" şeyler olduğunu, "soyut" dediğimiz şeylerinse gerçekte "var olmayan", bir yerde insan düşüncesinin ürünü olan şeyler olduğunu da söyleyebilirim.

Öte yandan sözcükler asla varlığın, kavramın kendisi değildir, yalnızca onları temsil ederler. Bu nedenle tüm sözcükler soyuttur deme zorunluluğu vardır. Yani ağaç somuttur ama "ağaç" sözcüğü soyuttur. Öğretim aşamasında bu temel gerçek ister istemez görmezden gelinerek "ağaç" sözcüğü için somut, "umut" sözcüğü için de soyuttur denir. Aslında niteliği sorgulananın sözcükler değil onların temsil ettiği kavramlar olduğunu görebiliyoruz.

Sözcüklerin hepsinin soyut oldukları gerçeğini bir kenara bırakarak sözcüklerin temsil ettiği kavramlar dünyasının niteliğini sorgulamaya devam edelim. Somut soyut sorgulamasında "şeyler"de sorun yoktur, bir "şey" ya vardır ya yoktur; ya cismanidir ya sayıltı. Evet, şeylerde sorun yoktur. Ama evren yalnızca "şeyler"den oluşmaz, bir de bu şeylerin başına gelenler, onların yapıp ettikleri, olaylar vardır. Bunları dilde eylem/fiil dediğimiz sözcükler temsil eder. Eylemlerin somutluğu soyutluğu konusunda algılayışta ve öğretimde şaşmaz bir yanlışlık vardır. "Koşmak" ve "düşünmek" eylemlerini sorduğunuzda, muhatabınız ister sıradan ister eğitimli insan olsun ister öğretmen ister öğrenci olsun "koşmak" eylemine somut, "düşünmek" eylemine soyut der. Oysa bütün eylemler soyuttur. "Koşmak" eylemine somut derken aslında biz o eylemi bir "şey" üzerinde tahayyül ederiz, yani "koşan bir çocuk" hayal ederiz mesela ve bunun gözlemlenebilir oluşundan hareketle "koşmak somuttur" deriz. Gerçekte ise mekandan, özneden zamandan münezzeh bir "koşmak" ancak zihnen kavranabilir bir şeydir. Ya da dökmek, yanmak, içmek, bakmak, eğmek vb. de öyledir.

Sonuç olarak bu dünyada var olmak "şeylere" özgüdür, olaylar yoktur gerçekte, eşittir eylemler yoktur. Öte yandan yarattığımız medeniyetten dolayı tüm hayatımızı, beklentilerimizi olaylar şekillendirir. Yani gerçekte olmayan şeyler...

(03. 01. 2024 / facebook)